

SZÉKESEFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára
házhoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény
a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

40. szám.

Szerkesztői szállás: Széchenyi-utca 164. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének czímzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

A t. olvasó közönséghez.

Klökner Péter tulajdonos-kiadó meghívása folytán e lap szerkesztését átvettem, s mikor magamat a lap t. olvasó közönségének bemutatni szerencsés vagyok, egyszersmind röviden jelezni kívánom azon irányt, melyet működésemben követni fogok.

A lap hiven eddigi irányelveihez, szigoruan a társadalmi téren fog haladni; nemcsak hű tükre kíván lenni megyei és városi életünk szellemi és anyagi mozgalmainak, hanem abban tevékeny részt vevén, a kor haladása és a miveltség terjedéséhez képest annak fejlesztésére és terjesztésére is hatni iparkodik. Főtörékvése leend mindig az, hogy a társadalmi élet minden ága a csendes és józan haladás terére lépjen.

Mellőzzük mindenkor azon tekinteteket, melyeket politikai pártállás, valláskülömbőség vagy ezekből eredő türelmetlenség vagy viszály idéznek elő.

Személyeskedések, főleg alaptalan roszakaratu személyes támadások a lap hasábjaiából kizártnak s a felmerülő bármely tényeket szigoru tárgyilagossággal fogjuk előadni — megróva, hol kell — jóakaró figyelemztetés kíséretében — a hibákat vagy balítéleteket.

Ezen irányelvek fognak működésemben mindig szemem előtt lebegni, s bár csekély erőmhöz képest, több jóakarattal, mint tehetséggel léptem e pályára, mégis, bizva a megyei s városi szellemi erők becses közreműködésében — hiszem, hogy a kitűzött irányelvekhez hiven fogom e lap szerkesztését tovább vezetni.

Hattyuffy Dezső.

Őszinte szó zsidó polgártársainkhoz.

II-ik József a kitűnő lángeszű, szabadlelkű erős akaratu férfiú a Rousseau, által vallott és hirdetett elvek hatása alatt ülvén fejedelmi székébe, tiz évi egyeduralkodása alatt mintegy Bellerophon szüntelen az előítéletek sokfejú rémeivel küzdve, a történelmileg jogosult kiváltságok helyett a hatalomszóval egygyéforrasztott birodalma népei között az észszerű, renddel párosult álladalmi és társadalmi szabadságot akará meghonosítani.

Csak egyben hibázott, mert bár mindent a népért tett, de ama nagy elv ellenére: „semmit rólunk nélkülünk,” mindezt saját maga és nem a nép akaratával tette.

E miatt kellett vasakarattal, kiméletet nem ismerő szigorral keresztül vitt állami és társadalmi rendszerének halomra dőlni; ő maga csak végrehajtója volt a befejezett processusnak, midőn halálos ágyán, minden eddigi rendeleteit — kivéve a türelmi és a jobbágyok érdekében kiadott legfelsőbb rendeleteket — egy tollvonással megsemmisítette.

A türelmi parancs fokozatosan fejlesztve, alkotmányos uton a vallásszabadság — bár eddig csak elvi — kimondásával; másik rendelete pedig a jobbágyosság örökös megszüntetésével fölöslegessé tette, s így a nemesszivű, de absolut hatalmu s korlátlan önkényű fejedelemnek minden rendelete megszünt, elenyészett, egyen kívül.

II-ik József uralkodása alatt meghagyatott a zsidóknak rendes vezeték és pedig határozottan német nevet felvenni.

E szigoru rendeletnek engedelmeskedni kellvén, a nagy kapkodásban születtek meg a Weltkugel, Guldenstern stb. féle czifra nevek, s viseltetnek — közel egy századon át — maig is úgy, hogy a német nevű tisztos zsidó nép a Józsefi korszaknak egyes egyedüli, köztünk járó, élő emlékeül tekinthető.

Midőn a fejedelmi toll, mely évtizedig irt, a végperczben nagyot törölt; — midőn Magyarország lázas kézzel nyult tiprott jogainak visszavételeért, — miért nem jelent meg izrael sanyargatott népe e nemzeti concertben, azon nagyszerű ténnyel, hogy azt a nevet, melyet már társadalmi szempontból szükségesnek ismert fel, német helyett tömegesen magyarra változtatta volna, nem kutatom, mert indokolni nem tudnám; de a mulasztott tényből annyit következtetnem szabad, hogy e hazában, melyben akkor főurainkat nem nagy terjedelmű birtokaikért, hanem magyartalanságukért gyűlölte a nép alsóbb rétege; az izrael népet ért, — különben semmikép sem helyeselhető — gúny és gyűlölet nagy része onnan eredhetett, mert őket nemcsak nevük, de nyelvük után ítélve is, németnek tudta és tartotta.

E szomorú korszak elmúlt.

Türelmi taxákkal terhelt zsidó polgártársaink a szolgálatnak házából kivételvén, az emancipatio által e nagy magyar hazának velünk egyenlő polgáiraivá tétettek, s önök tisztelt polgártársak, mint nemcsak szivben lélekben, de már most legnagyobb részben nyelvben is magyarok, a polgári kötelességek tiszta öntudatával jöttek testvéri karjainkba, hanem, megengedjenek ha így szölok — még egy nagy kötelesség teljesítése vár önökre.

TÁRCZA.

R ó z s a.

— Novella. —

Láng Sándortól.

Rózsa!... Mily bübájosan hangzik e rövid név, mily magasztos érzelm és boldogító gyönyör tölti be a szerelmes ifju szivét e rövid szócska hallatára. Ha az ifju szeret és viszont szeretettetik egész lénye rózsafellegekbe van burkolva, az egész világot rózsaszínben látja. Kedvesét — akár Rózsa a neve, akár nem — rózsájának nevezi; piczipiros ajkán rózsabimbókat lát; ha az imádottnak arca halvány, akkor szépsége halvány tejrózsához hasonlít, ha pedig piros, akkor plane: piros mint a rózsá. Rózsás az ideál keble is, kit az ifju úgy szeret mint hajnal a rózsát, melyre szerelmi pirt fakaszt; a rózsá irigyli a kedves szépségét, ki dús hajfürtjei közé oly bájlón tudja elhelyezni a rózsát. A rózsá a növényvilág Vénusa, a hölgyvilág Vénusa pedig a Rózsá kisasszony volt. A ki nem hiszi olvassa el e történetet.

Ezen bevezetésből láthatja a tisztelt olvasó, hogy nem a nő emancipációval foglalkozunk. Azonban meg ne ijedjen senki az előszóban használt phrasissoktól, mert ezután lehetőleg egyszerű száraz próza következik.

Rózsá kisasszony valóban megérdemelte a vénusi nevet, mert gyönyörű teremtés volt.

Termete karesu, nyulánk volt, mint a Libanon-hegyi ezédrusfa.

Ében fekete hajzata dúsán oulott ezer apró gyűrűben a hófehér vállakra; a ragyogó szemek hason litának a vesta szüzek tüzéhez és az iczipiczi duzzadt ajkak majd megcsattantak a pirosságtól. Kezei és lábcskái remekes valának.

Szépségének hire messze elterjedett. Rózsa atyjának házához tömegesen vándoroltak a házasulandó ifjak. Három megbolondult utána, kettőt pedig párbajban ölték meg miatta. A hatodik szerelmes, miután Rózsa miatt egy egész esztendeig kinozta a forró láz, bujában beállott önkénytes bakának a 69 ik számú Jelasics regimentbe.

Szirmai Kálmán volt a hetedik áldozat. Daczára, hogy ő nem bolondult meg, párbaja sem volt soha, a forróláz sem kerülgette, mégis a legszánandóbb volt a szerencsétlenek között, mert ő férje lett a szép és kedves Rózsának.

Maga az egész történet sokkal egyszerűbb, hogy sem érdemes lenne az egésznek ily nagy feneket keríteni; azonban ne tessék megijedni, e történet még ez év folyamában be lesz fejezve.

Rózsá atyja gazdag fűszerkereskedő volt. Pesten, a kerepesi uton volt üzlete, mely a „feneketlen hordóhoz” vala czimezve.

A „feneketlen hordó” a legjobb hirben állott a fővárosban. Reggel hat órától este tiz óráig egymást kergette a sok vevő, mintha itt mindent ingyért adtak volna, a pénz csak úgy repült be az ablakon.

Különben kellett is a pénz. Rózsa napról napra fejlődött. Minden oldalról gratuláltak: milyen szép leány a kis Rózsa, ámbár nagyok is beillett; milyen ígézők

szemei, milyen gyönyörű arca van, valóságos tündér Ilona.

A „feneketlen hordó”-nak, azaz Holzbrenner urnak szive dobogott örömeiben, mikor leányát dicsérték. Ilyenkor nem tagadott meg tőle semmit, bármennyire halmozta túl kéréseivel. Drága ruhákat, ékszereket vett neki; egyszóval, minden kívánatát teljesítette kedves leányának.

Felesége nem tartozott a jó háziasszonyok sorába. Egész nap ült, vagy hevert, vagy olvasott verseket; Piros Pista költeményeit a rajongásig szerette olvasgatni. A piperének rabja volt; mindég a „Bazár” legutolsó számának mintaképei után öltözködött, kedves leányával naponként eljárógatott színházba és koncertbe.

Rózsa épen tizenhét éves volt. A nőegyesület tartotta jótékonyczélu tánczvigalmát, midőn először ment a bálba. Megjelenésével általános figyelmet gerjesztett, a tánczosok vetelekedtek, mindegyik a szép Rózsával akart tánczolni.

Rózsa az este szépségének teljes pompájában ragyogott. Ejj fekete hajfonatát izlésteljes rózsabimbó koszoru övezé át. Imposant alakját habkönnyű uszályos ruha folyta körül, mely elől művészileg volt kivágva, alul erőszakosan szétfeszítve a legfinomabb battiszt-hímzés kandikált elő. Mindenki elragadtatással szemlélte a szép leánykát.

Holzbrennerné mint minden más alkalommal, úgy most is selyem és bársonyba volt burkolva. Leánya kedvéért neki is udvaroltak — azaz reádisputáltak min-

Legyenek névvel is magyarok! hogy e szeretett haza önöket egészen magáénak mondhatta.

Ne mondják azt, hogy idegen névvel is lehet a hazát szeretni s lerövíni irányában a polgári kötelemeket, szóval: hogy a név nem határoz.

De igenis határoz.

II-ik József a vasakaratu fejedelem meg lehetett bizony győződve, hogy a német név német nyelvűvé s értelművé teendi önöknek őseit, s e hitében — az idők szerint — nem is csalódott.

Önök életében történt s így friss emlékezetükben lehet, hogy a Bach korszak alatti népszámlálásnál az idegen név — még protestatio után is — a magyar rovatra nem ígattatott.

Ök tudták mi jelentősége van, más de különösen a német névnek s mire utilizálható.

Lehetnek még e nemzetnek — mit Isten ne engedjen — szomorú napjai, s nem szabad megtörténni, hogy önök — ily kicsinyesnek látszó ötletből is — magyaroknak ne tekintessenek.

Alkossanak maguk közt egyleteket, érleljék s hirdessék az eszmét, hogy névmagyarításuk mielőbb valósággyá legyen.

Mi szép lesz, ha így szólhat izrael népe az utána jövő sarjadéknak: „levetettük a szolgálatnak házában viselt s reánk kényszerített nevet, s adunk helyette örökbe **magyart**, hogy azt viseljed a szabad házában, melynek polgára vagy ezer iziglen.“

És mi szép lesz, ha e nemzet, a nemsokára elkövetkező ezer éves állami ünnepélyen azt mondhatja: „ime e részben is eljött az idők teljessége; zsidó polgártársaink engedelmeskedtek és áldoztak, s most már nemcsak jogban, nyelvben, de névben is egyenlő magyarok vagyunk.“

Fekete János.

Magyar pezsgőbor-gyártás.

E lapban közzé tett legutóbbi czikkeimben már fel-említém, hogy a nagyméltóságú földművelés-, ipar- és kereskedelmi m. k. ministerium által a francia borkezelés, de főleg a francia pezsgőbor-gyártás tanulmányozása végett, még tavaly kegyes kiküldetést nyerve, ugy az 1872. évi szüretet, valamint a mult egész őszt és tél egy részét Franciaországban töltöttem.

Hogy különösen a pezsgő gyártásban tett tanulmányaim és tapasztalatom helyességéről ithon meggyőződhessenek, a mult tél elején hazajöttem. De kísérleteimből kitűnve, hogy némely nem épen lényeges s főleg a gyártás kereskedelmi részét illető tárgyakban nem teljes még képzettségem, az idén tavasszal ismét kimentem Franciaországba s a még hiányzó pótolva, ujalagos négy heti tartózkodásom után, hazajöttem.

Ez alkalommal tett bő tapasztalatom és tanulmányaim, lapok utján rendszeresen közzé tenni nem lehet, részint a helyszűke végett, részint a tárgy természeténél fogva. Jegyzeteimből azonban, a mint több időm lesz s látom, hogy találok érdekeltségre készitek annak idején kivonatot, melyben röpirat alak-

ban közzé tenni fogom mind azt, mi viszonyainkhoz alkalmazva, borászatunk emelésére szolgálhat.

Ma csak pezsgőgyáros vagyok, s mint ilyen kívánok egy két szót honfitársaimhoz intézni.

Bevallom egész őszinteséggel, hogy már évek óta irigy szemmel nézem a francia pezsgőbor-gyárosokat, kik az ipar ezen ágában kifejtett ügyességük és szakértelmükkel, nemcsak az egész világot örvendeztetik gyönyözző, s lelket, szívet emelő gyártmányuk által, de annak roppant kelendőségével mesés nagyságu összegeket vonnak hazájukba. A Marne völgyét lakó francia több évtizedek előtt szegény, nyomorult nép volt; most már gazdag s vagyonos és ezt egyedül az ott létező számtalan pezsgőgyárnak köszönheti, hol, nemcsak éven át jófizetésért foglalkozást talál, de borát is roppant árért értékesítheti.

A pezsgő készítésre kétségen kívül, az egész világ bora közt legképesítettebb a Marne völgyén az ugynevezett régi Champagnében — honnét e bor elnevezését nyerte — termelt bor. Ennek határtalan az erjedési képessége, roppant mennyiségű szénsavas léget képes felvenni és az utóerjedés által oly kiváló és sajtóságos kellemet nyer, melyet csakis élvezni, de leírni lehetetlen.

Mindazáltal a Champagnében termelt bor oly kevés és annyira drága, hogy csak a legtehetősebb gyárosok veszik s használják pezsgőborok készítésére s csak is az udvarok szükségleteinek fedezésére tartják.

Azon francia pezsgőborok, melyek nálunk 5-6 frtért káphatók, nem az ugynevezett Champagnében, hanem Franciaország egyéb bortermő vidékein termelt, olcsóbb fajta borokból készítetnek. És ezeknek kitűnő vagy kevésbé jósa, az illető gyáros izlésétől, szakértelmétől, s munkásai gyakorlati, technikai-ügyes ségétől függ, nemkülönben azon körülménytől, hogy minő s milyen évbéli borokat kevernek s használnak fel a gyártásra.

A francia borok mind üvegekbeni utóerjedés által nyerik a szénsavas léget s ez az oka, hogy oly kellemes zamatok, oly tartós pezsgősök s nem okoznak főfájást, vagy egyéb gyomorbajt. Ellenben a Franciaországban kívül készült pezsgőborok, igen csekély kivételével, a szénsavas léget, mint a sodaviz, mesterséges uton nyerik, s részint ez, részint pedig az az oka hogy főfájást idéznek elő, mert ez utóbbi eljárásnál a bort, hogy rövid idő alatt meg ne törjék, csak is az egészségnek ártalmas szerek által lehet tisztítani.

Első Franciaországba utazásom alkalmával, hogy összehasonlításokat tehessenek, a mi boraink s azon borok közt, melyek a francziák által pezsgő gyártásra használtak, vittem ki magammal több fajta magyar bort, s ezeket a francia borokkal összehasonlítva, az előbbieket, a mennyire izelés, szesz, sav és czukortartalmi vizsgálás után itélni lehet, nem csak én, de e kísérlethez általam meghitt pezsgőgyárosok is, pezsgőborok készítésére ép oly képesítettnek találták, mint az utóbbiakat.

Hogy e nézetemben nem csalódtam, bizonyítja azon körülmény, hogy a bécsi világiállásra küldött s már a francziák modora szerint magyar borból készített pezsgőboraimat, a nemzetközi jury egy akarral elsőrendű éremmel jutalmazta.

E meggyőződésem nélkül semmi árért sem mertem volna pénzemet egy magyar pezsgőgyár felállítására fordítani, mert tudom, hogy mint ilyennek igen sok, eddig nagyrészen jogosult, előítélettel fog kelleni küzd-

nöm. A ki francia pezsgőre, s egyáltalán jobb borra volt szokva, mindekkorig félelemmel fordult el a magyar pezsgőtől, mert nem ok nélkül tartott annak az egészségre káros hatásától.

Az én pezsgőborom élvezete után ilyes bajoktól tartani nem lehet, mert ismételve mondom, azok nem sodaviz módjára mesterséges uton, hanem előleges derítés után, palackokra fejtve, utóerjedés által nyerik természetesen módon a szénsavas léget.

Alig van Magyarországon jobb bortermő vidék melynek borával ne tettem volna kisebb, nagyobb mértékben kísérletet. Legnagyobb része az idén áruba bocsátandó pezsgőboraimnak azonban Fojérme gyében termelt szőlőléből van készítve.

Csak könnyű vékony, savanykás, kemény borok használhatók pezsgőborok, s a kezelése e czélra használható borok oly egyszerű, biztos, tiszta és okos, hogy csakugyan igen csodálom, miszerint kitűnő jó boraink ily módon áruba bocsátására még nem találkozott vállalkozó. Én ugy hiszem, hogy ennek legnagyobb oka abban rejlik, hogy eddig, ki e téren munkálkodott, akadályt abban talált, hogy minden áron a francia pezsgőborok zamatait akarta utánozni s ezt nem több fajta czélszerűleg összeválasztott borok keverése, hanem különféle mesterséges uton, a vegytan segítségével készült zamatok által vélte elérni. — Ez pedig teljesen lehetetlenség! — A borkezelést illetőleg igen előre haladt mára vegytan, tudjuk elemezni a bor majdnem minden alkotórészét, de az ugynevezett vonatanyagokat — extractiv Stoffe — s a bor zamatait tüzeten nem ismerjük. Az előbbieket nem, mert lefőzve a bort, csakis az éleny által már tovább bonczolva nyerjük kíváncsi szemünk alá, tehát nem eredeti állapotban, az utóbbi pedig habár egy 10 akós tokaji aszubborttal telt hordó tartalmát is áldoznánk fel tudni vágyunknak, még ennek roppant mennyiségű zamataiból sem maradna csak egy atom is katalanunkban. — Mind elpárologna.

Én nem azt tüztém ki czéломul, hogy a francia pezsgő izét, zamatait utánozzam, hanem azt, hogy magyar borból, francziaktól tanult s 100 éves tapasztaláson nyugvó mód szerint kezelve készítek eredeti magyar pezsgő bort. És ezentul csakis tulajdon nevem alatt fogom áruba bocsátani.

Ki életében már sok francia pezsgőt ivott, azt figyelemmel itta, s zamatait tanulmány tárgyául tüzte ki, bizonyosan igen gyakran tapasztalta, hogy ugyan azon gyáros bora majdnem minden évben más zamatu. A bor jósa az év minőségétől függ nagy részben, s épp ugy mint nálunk, mint az egész földgömbön változik az időjárás Franciaországban is. Jobb melegebb években jobb, ellenkezőleg rosszabb bor terem, s e szerint változik a pezsgőbor is.

Lesznek évek, melyekben boraim zamata teljesen fognak hasonlítani a francia borokhoz és ismét évek, a mikor eltérőnek egymástól. A mint mondtam én semmiféle utánzási törekvés által nem fogom magam korlátoztatni, fő czéлом és fíradózasom oda lesz irányozva, hogy a francia pezsgőborokat jósa és kellemre nézve ne csak elérjem, de idővel túl is szárnyaljam. S ha tisztelt olvasóim e törekvésemet első percze talán tul elbizakodottnak is hiszik, nem fogják annak találni, ha felemlitem, hogy a francia borok ára majdnem háromszorta nagyobb a mi boraink áránál, s hogy így én azon kellemes helyzetben vagyok, miszerint ugyanazon összegért sokkal jobb bort vá-

den olyan testi szépségeket és lelki tulajdonokat, melyek közül egyetlen egy sem volt igaz.

Szirmai Kálmán ur is elég ügyes volt arra, hogy a mamát ügyesen alkalmazott bókjaival meghódítsa. Mindig körülte forgolódott, habár Rózsát pillanatra sem téveszté szem elől.

Szirmai életkorának már harmadik stadiumába lépett. Száraz, gunyoros tekintetű özvegy ember volt. Fejét magasan hordta, nyakán az Ádám csutkjá merészen kihegyesedett. Vagyonával, mely évenként 20,000 forintot jövedelmezett, nem egy női szívet hódított meg. A női mosolyoknak és csábításoknak azonban özvegye alatt vitézül ellentállott. Ekkor látta meg először Rózsát. Szíve egyszerre fellobbant és szerelme oly erős lett, hogy ki sem lehet mondani.

Szünóra után egy francia négyesre kérte fel a szép leánykát, ez őt azonban szépen kikosarazta.

E rövid szóváltás alatt Szirmai belenézett a tenger mélységű szemekbe és ennek szemlélésébe ugy elszédült, hogy tántorogva ment az étterembe, hol zavarában a boros pohár helyett a borstartót hajtotta fel.

Minden gyönyörűsége Róza volt, az egyetlen lény, ki után lelke egész hevével vágyódott. Mágnes volt a szép leány, mely magához vonzotta. A szerelem lángja lobogott szívében; felkorbácsolt szenvedélylyel visszament a táncsterembe, hol egész éjen át a „feneketlen hordó“-siek körül ügylgett. Ezek igen jól mulattak és reggel hat órakor repültek haza Szirmai urnak díszes fogatán.

Az udvarias és gazdag Szirmai dupla kézcsokkal vált meg a hölgyektől.

Holzbrenner azalatt egész éjjel nem aludt; rendkívül sápadt volt, mintha egy éji virrasztás tíz évvel vénítette volna; ajkai vonaglottak, homloka ránczokba huzódott, szemeit bágyadtan mereszté belépő nejeire és leányára s remegő hangon üdvözlé őket.

A hölgyek megrémült arczezal bámulták az öregot, ki egy sürgönylevelet vett elő, s alig érthetően így dadogott:

— A krach, a krach! — azután egy székre roskadt. Kényszerülve volt még az nap a csődöt bejelenteni. A „feneketlen hordó“ nemcsak feneket, de akonát is kapott.

E nem remélt catastropha után a tömeges számu háza vandók szétugrottak és az udvarlók megretiráltak.

Szirmai ur is értesült a családbani változásokról, mielőtt a zilált vagyon dobra került volna, sietett tiszteletet tenni és finanziaális operációval a zavart helyreállítani.

— Uram, — így szólott egy alkalommal Holzbrenner urhoz, — önnek leánya igen szép, el vagyok ragadtatva általa és kezét kérem. Szívem örökké érte fog égni, ha nekem adja, hymen rózsaszálczával magamhoz csatolom. Szeretni és becsülni fogom, boldoggá és gazdaggá teszem őt; vagyonommal kellemesen megélhetünk.

Holzbrenner ur meglepéddel hallgatta végig, kezét nyujtá a gazdag kérőnek és így szólott:

— Közleni fogom vele.
— De ellenkezni fog és nem akar nőm lenni?
— Kényszeríteni és parancsolni fogom. Atyjának engedelmességgel tartozik.

— Ön derék atya, ki leányának csak boldogságát akarja! fogadja forró hálámát; — szólott az örömtől elragadtatva Szirmai ur, s határt nem ismerő örömmel nyakába ugrott.

Meg kell vallani, hogy Szirmai ur nem épen szerelemből akart nőszülni. Tagadhatlanul igaz, hogy évei számával le nem hűtött tüzzel és szenvedélylyel szerette Rózsát, de ő a feleséget inkább fényüzési czikknek akarta venni, mintsem jó háziasszonynak. Mint hiu és gazdag ember dicsekedni akart szép nejeével, mutogatni akarta, hogy bámulják és irigyeljék. Ép azért nem sokat törődött Róza viszonzserelmével; arra pedig épen nem gondolt, hogy a tavaszi virágot a zimankos szürkülő ős nem boldogíthatja.

Midőn Holzbrenner határozott akaratát közölte leányával ez közel volt az ájuláshoz és szép szemeibe könnyek tödultak.

— Kedves atyus! — szólott szomorú hangon a leányka — az ő korában nem szoktak nőszülni, hisz idősebb náladnál.

— A kor nem jó számításba. Ő szeret téged.
— De ő csunya, rút, vén ember.
— Én szépek és ifjunak találok, és a mi legjelentékenyebb: nagyon gazdag.
— A gazdagság engem nem fog boldogítani.
— Gondold meg édes leányom, mi az elszegényesedés örvényén állunk, vagyonunk tönkre van silányítva, s menthetetlenül koldusbotra jutunk, ha Szirmai nem ránt ki az elszűrésből. Én még lehetett, minden vágyatokat parancsnak tekintettem, de most én fogok parancsolni és engedelmességet követelek. —